

2023/2418

26.10.2023.

UREDBA (EU) 2023/2418 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 18. listopada 2023.

o uspostavi instrumenta za jačanje europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (EDIRPA)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 173. stavak 3.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Šefovi država ili vlada EU-a, koji su se sastali u Versaillesu 11. ožujka 2022., obvezali su se osnažiti europske obrambene sposobnosti s obzirom na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine. Dogovorili su se znatno povećati rashode za obranu, razviti dodatne poticaje za stimulaciju zajedničkih ulaganja država članica u zajedničke projekte i zajedničku nabavu obrambenih sposobnosti, dodatno ulagati u kapacitete za provedbu cijelog niza misija i operacija, poticati sinergije i inovacije te jačati i razviti europsku obrambenu industriju, među ostalim mala i srednja poduzeća (MSP-ovi).
- (2) Neopravdana invazija Rusije na Ukrajinu 24. veljače 2022. i njezin agresivni rat koji je u tijeku jasno ukazuju na to da je ključno hitno djelovati da bi se otklonili postojeći nedostaci. Povratak rata visokog intenziteta i teritorijalnog sukoba u Europu negativno utječe na sigurnost Unije i država članica te zahtjeva znatno povećanje kapaciteta država članica radi uklanjanja najhitnijih i najkritičnijih manjkavosti, posebno onih koje su se pogoršale zbog prijenosa obrambenih proizvoda u Ukrajinu.
- (3) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine dramatično je istaknuo činjenicu da europsku obrambenu tehnološku i industrijsku bazu (EDTIB) treba prilagoditi strukturnim promjenama, da treba poboljšati istraživanje i razvoj u vojnom području Unije, modernizirati vojnu opremu i ojačati suradnju među državama članicama u okviru nabave u području obrane.
- (4) Komisija i Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku („Visoki predstavnik”) predstavili su 18. svibnja 2022. zajedničku komunikaciju o analizi nedostatnih ulaganja u obranu i daljnjim koracima. U zajedničkoj komunikaciji naglašene su posljedice dugogodišnjeg nedovoljnog ulaganja i postojanje manjkavosti u pogledu financijskih, industrijskih i obrambenih sposobnosti u sektoru obrane Unije. U zajedničkoj komunikaciji navedeno je da je povratak rata u Europu razotkrio akumuliranje manjkavosti i nedostataka u vojnim zalihama, smanjene kapacitete industrijske proizvodnje i ograničenu zajedničku nabavu i suradnju. U zajedničkoj komunikaciji ujedno su istaknute manjkavosti koje neposredno utječu na slobodu djelovanja oružanih snaga država članica kao i hitnu potrebu obnove određenih zaliha, zamjene zastarjele vojne opreme, primjerice one koja je projektirana ili proizvedena u bivšem Sovjetskom Savezu, i jačanja strateških sposobnosti.

⁽¹⁾ SL C 486, 21.12.2022., str. 168.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 12. rujna 2023. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 9. listopada 2023.

- (5) U zajedničkoj komunikaciji predložen je ujedno namjenski kratkoročni instrument, osmišljen u duhu solidarnosti, kao alat za poticanje država članica na provedbu, na dobrovoljnoj osnovi, zajedničke nabave radi popunjavanja najhitnijih i najkritičnijih manjkavosti, osobito onih nastalih u odgovoru na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, u atmosferi suradnje.
- (6) Cilj je predloženog novog namjenskog kratkoročnog instrumenta doprinijeti jačanju zajedničke nabave u području obrane i, s pomoću povezanog financiranja sredstvima Unije, jačanju sposobnosti obrambene industrije Unije, među ostalim povećanjem proizvodnje obrambenih proizvoda. Ujedno će doprinijeti zajedničkoj referentnoj vrijednosti od 35 % ukupnog rashoda za nabavu opreme u pogledu nabave opreme u okviru europske suradnje, kako je 2007. utvrdio Upravljački odbor Europske obrambene agencije.
- (7) Jačanje EDTIB-a stoga bi trebalo biti u središtu tih nastojanja. Naime, i dalje postoje poteškoće, manjkavosti i rascjepkanost, što dovodi do izostanka dostatnih suradničkih djelovanja i interoperabilnosti među proizvodima.
- (8) Posebna struktura, uvjeti prihvatljivosti i kriteriji utvrđeni u ovoj Uredbi odnose se posebno na namjenski kratkoročni instrument i određeni su posebnim okolnostima i trenutačnom izvanrednom situacijom.
- (9) U trenutačnom kontekstu obrambenog tržišta obilježenom povećanom sigurnosnom prijetnjom i realnim izgledima za sukob visokog intenziteta država članice ubrzano povećavaju svoje proračune za obranu i nastoje izvršiti slične kupnje obrambenih proizvoda. To dovodi do razine potražnje koja bi mogla premašiti proizvodne kapacitete EDTIB-a, koji su trenutačno prilagođeni mirnodopskim uvjetima proizvodnje.
- (10) Stoga se može očekivati snažna inflacija cijena, kao i dulja kašnjenja isporuka, što može biti opasno za sigurnost Unije i država članica. Obrambene industrije moraju osigurati proizvodni kapacitet potreban za obradu narudžbi, kao i kritične sirovine i podkomponente. U tom kontekstu proizvođači bi mogli davati prednost velikim narudžbama, što najranjivije zemlje, koje nemaju veličinu i financijska sredstva presudne za osiguranje velikih narudžbi, potencijalno čini izloženima.
- (11) Trenutačna geopolitička situacija u zemljama istočnog susjedstva pokazala je da, iako bi trebalo izbjegavati udvostručenje napora, diversificirano obrambeno tržište može doprinijeti raznolikosti proizvoda koji su odmah dostupni na tržištu i stoga može biti korisno za odgovarajuće zadovoljavanje hitnih potreba država članica.
- (12) Nadalje, trebalo bi uložiti napore kako bi se povećanjem potrošnje znatno ojačao EDTIB u cijeloj Uniji. Naime, povećana nacionalna ulaganja, učinjena bez koordinacije ili suradnje, mogu produbiti rascjepkanost.
- (13) S obzirom na navedene izazove i povezane strukturne promjene čini se da je nužno ubrzati prilagodbu EDTIB-a, povećati njegovu konkurentnost i učinkovitost, u skladu s člankom 173. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), i time doprinijeti jačanju i reformi sposobnosti obrambene industrije država članica. Uklanjanje industrijskih nedostataka trebalo bi uključivati brzo rješavanje najhitnijih manjkavosti.
- (14) Osobito bi trebalo poticati zajedničko ulaganje i nabavu u području obrane jer bi se takvim suradničkim djelovanjima osiguralo odvijanje potrebnih promjena EDTIB-a u atmosferi suradnje, izbjegavajući daljnju rascjepkanost i povećavajući interoperabilnost.
- (15) U tu svrhu potrebno je uspostaviti kratkoročni namjenski instrument za povećanje suradnje država članica u fazi nabave u području obrane („Instrument“). Instrumentom bi se trebalo potaknuti države članice na provedbu suradničkih djelovanja, i, osobito, na zajedničku nabavu radi uklanjanja tih manjkavosti, i na taj način povećati interoperabilnost te ojačati i reformirati sposobnosti njihovih obrambenih industrija.

- (16) Ne dovodeći u pitanje ovlasti proračunskog tijela, sredstva dodijeljena Instrumentu financirat će se u okviru postojećeg višegodišnjeg financijskog okvira, pri čemu se time ne utječe na financijska sredstva koja su već dodijeljena za posebna djelovanja Unije.
- (17) Instrumentom bi se trebali ublažiti složenost i rizici povezani sa zajedničkom nabavom, istodobno omogućujući ekonomiju razmjera u djelovanjima koje poduzimaju države članice radi jačanja i modernizacije EDTIB-a, s posebnim naglaskom na MSP-ove i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, čime se povećavaju kapacitet, otpornost i sigurnost opskrbe Unije. Poticanjem zajedničke nabave smanjili bi se troškovi u odnosu na administrativno opterećenje i upravljanje životnim ciklusom relevantnog sustava. Instrument bi trebao biti popraćen naporima za jačanje europskih tržišta, usluga i sustava u području obrane i sigurnosti te za stvaranje ravnopravnih uvjeta za dobavljače iz svih država članica. Zajednička nabava na zajedničkom tržištu za EDTIB omogućuje ekonomiju razmjera i osigurava inovacije i učinkovitost u proizvodnji i tehnologiji.
- (18) Instrument se temelji na radu stručne skupine za zajedničku nabavu u području obrane koju su uspostavili Komisija i Visoki predstavnik i ravnatelj Europske obrambene agencije, u skladu sa zajedničkom komunikacijom od 18. svibnja 2022., te taj rad uzima u obzir, kako bi se koordinirale vrlo kratkoročne potrebe za nabavom u području obrane i surađivalo s državama članicama i proizvođačima u obrambenoj industriji u Uniji radi potpore zajedničkoj nabavi kako bi se obnovile zalihe, osobito s obzirom na potporu Ukrajini.
- (19) Sigurnosna situacija u Europi zahtijeva hitno promišljanje o tome kako spriječiti prekomjernu rascjepkanost s pomoću samostalnih inicijativa Unije te kako strateški povezati relevantne instrumente. Cilj je Instrumenta osigurati usklađenost s postojećim inicijativama Unije za suradnju u području obrane, kao što su plan za razvoj sposobnosti, koordinirano godišnje preispitivanje u području obrane, Europski fond za obranu i Stalna strukturirana suradnja, te stvoriti sinergije s drugim programima Unije. Instrument je potpuno usklađen s ciljem Strateškog kompasa za sigurnost i obranu. Prema potrebi, u obzir se mogu uzeti regionalni i međunarodni prioriteti, među ostalim oni uspostavljeni u kontekstu Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora, ako su u skladu s prioritetima Unije i ako se njima ne sprečava sudjelovanje nijedne države članice ili pridružene zemlje, pri čemu se nastoji izbjeći nepotrebno udvostručenje.
- (20) Budući da je cilj Instrumenta povećati konkurentnost i učinkovitost obrambene industrije Unije, bit će potrebno, kako bi se on iskoristio, sklopiti ugovore o zajedničkoj nabavi s ugovarateljima ili podugovarateljima s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženim zemljama koji ne podliježu kontroli nepridruženih trećih zemalja ili subjekata iz nepridruženih trećih zemalja. Kontrolu nad ugovarateljima ili podugovarateljima u tom bi kontekstu trebalo shvatiti da znači sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja na ugovaratelja ili podugovaratelja izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata. Uz to, kako bi se osigurala zaštita sigurnosnih i obrambenih interesa Unije i država članica, infrastruktura, postrojenja, imovina i sredstva ugovaratelja i podugovaratelja uključenih u zajedničku nabavu koji se upotrebljavaju za potrebe te nabave trebali bi se nalaziti na državnom području neke države članice ili pridružene zemlje.
- (21) U određenim okolnostima trebalo bi biti moguće odstupiti od načela da ugovaratelji i podugovaratelji uključeni u zajedničku nabavu koja se podupire iz Instrumenta ne podliježu kontroli nepridruženih trećih zemalja ili subjekata iz nepridružene treće zemlje. U tom kontekstu ugovaratelj ili podugovaratelj s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji kojeg kontrolira nepridružena treća zemlja ili subjekt iz nepridružene treće zemlje trebao bi moći sudjelovati kao ugovaratelj ili podugovaratelj uključen u zajedničku nabavu, pod uvjetom da su ispunjeni strogi uvjeti koji se odnose na sigurnosne i obrambene interese Unije i njezinih država članica, kako je utvrđeno u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike na temelju glave V. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), među ostalim u odnosu na jačanja EDTIB-a.
- (22) Nadalje, postupci i ugovori u okviru zajedničke nabave trebali bi uključivati i zahtjev da obrambeni proizvod ne podliježe ograničenju nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje kojim se ograničava mogućnost država članica da se koriste tim obrambenim proizvodom. U hitnim slučajevima, ako sposobnost EDTIB-a za uklanjanje najhitnijih i najkritičnijih manjkavosti u zalihama država članica nije dovoljna ili ako se EDTIB-om ne mogu osigurati potrebni obrambeni proizvodi u odgovarajućem roku, taj se zahtjev ne bi trebao primjenjivati ako su nabavljeni proizvodi bili u uporabi prije 24. veljače 2022. u oružanim snagama većine država

članica koje sudjeluju u zajedničkoj nabavi. Ako se to odstupanje primjenjuje, zemlje koje sudjeluju u zajedničkoj nabavi trebale bi proučiti izvedivost zamjene komponenata koje uzrokuju ograničenje komponentama iz Unije ili pridruženih zemalja.

- (23) Radi postizanja potrebnog poticajnog učinka bespovratna sredstva pružena u okviru Instrumenta trebalo bi dodjeljivati u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima te bi se ona trebala temeljiti na rezultatima ostvarenima u pogledu radnih paketa, ključnih etapa ili ciljeva postupka zajedničke nabave.
- (24) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u odnosu na donošenje višegodišnjeg programa rada radi utvrđivanja prioriteta za financiranje i primjenjivih uvjeta. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.
- (25) Kako bi se stvorio poticajni učinak, razina doprinosa Unije za svako djelovanje trebala bi se moći razlikovati na temelju čimbenika kao što su složenost zajedničke nabave, obilježja suradnje ili broj uključenih država članica ili pridruženih zemalja ili uključivanje dodatnih država članica ili pridruženih zemalja u postojeće suradnje, ali ne bi trebala premašiti 15 % ukupnog proračuna Instrumenta te bi trebala biti ograničena na 15 % procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi po konzorciju država članica i pridruženih zemalja. Zbog viših troškova obično povezanih s provedbom postupaka nabave, uključujući veći broj ugovaratelja, ili koji zahtijevaju prijenose kupljene opreme u treće zemlje, to bi ograničenje trebalo povećati na 20 % ukupnog proračuna i 20 % procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi po konzorciju država članica i pridruženih zemalja ako su Ukrajina ili Moldova među primateljicama dodatnih količina obrambenih proizvoda u postupku nabave ili ako je najmanje 15 % procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi dodijeljeno MSP-ovima ili poduzećima srednje tržišne kapitalizacije kao ugovarateljima ili podugovarateljima. Nabava dodatnih količina obrambenih proizvoda za Ukrajinu i Moldovu trebala bi biti moguća, uz suglasnost uključenih država članica, s obzirom na posebnu sigurnosnu situaciju tih dviju zemalja kandidatkinja za pristupanje Uniji s obzirom na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine.
- (26) Države članice i pridružene zemlje trebale bi imenovati zastupnika za nabavu koji provodi zajedničku nabavu u njihovo ime. Zastupnik za nabavu trebao bi biti javni naručitelj kako je definiran u članku 2. stavku 2. točki 1. Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ i članku 3. stavku 1. Direktive 2014/25/EU ⁽⁵⁾ Europskog parlamenta i Vijeća, s poslovnim nastanom u nekoj državi članici ili pridruženoj zemlji, Europska obrambena agencija ili međunarodna organizacija.
- (27) U skladu s člankom 193. stavkom 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾ („Financijska uredba”) bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanje koje je već započelo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati da je s djelovanjem bilo potrebno započeti prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine uzrokovao je drastičnu promjenu uvjeta na obrambenom tržištu kojoj se EDTIB mora prilagoditi u vremenski izrazito ograničenom kontekstu. S obzirom na hitnost i ozbiljnost te prilagodbe, kao i na postojanje rizika od daljnje rascjepkanosti unutarnjeg tržišta i lanaca opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima, države članice morale su odmah poduzeti djelovanja kako bi se

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

⁽⁵⁾ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

⁽⁶⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

pokrenula suradnja u području zajedničke nabave i na taj način tržištu i EDTIB-u poslao jasan signal. Iz tog bi razloga trebala biti moguća rana financijska potpora od strane Unije. Odstupajući od članka 193. Financijske uredbe, trebalo bi stoga biti moguće u odluci o financiranju predvidjeti financijske doprinose za djelovanja koja obuhvaćaju razdoblja od 24. veljače 2022., čak i ako su počela prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva, pod uvjetom da nisu dovršena prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

- (28) Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje pravila utvrđena u Direktivi 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾. Međutim, u ovoj se Uredbi predviđaju konkretniji zahtjevi prihvatljivosti. Direktivom 2009/81/EZ predviđa se da države članice mogu u svoje zakonodavstvo uključiti mogućnost da se, u ugovornoj dokumentaciji, postavite zahtjevi povezani sa zaštitom sigurnosti opskrbe ili sigurnosti podataka. Ova Uredba temelji se na tim odredbama Direktive 2009/81/EZ te se njome uvode obveze za zastupnike za nabavu u pogledu zahtjeva prihvatljivosti koje treba uključiti u ugovornu dokumentaciju. Takve bi obveze trebale imati prednost nad proturječnim zakonodavstvom države članice i pridružene zemlje u kojoj dotični zastupnik za nabavu ima poslovni nastan.
- (29) Cilj je Preporuke Komisije (EU) 2018/624 ⁽⁸⁾ olakšati pristup prekograničnim tržištima za MSP-ove i srednja društva u obrambenom sektoru. U njoj se osobito poziva države članice da iskoriste fleksibilnost koju nudi Direktiva 2009/81/EZ, kao što je ona uvedena njezinim člankom 21. ili ona ponuđena povećanim pribjegavanjem grupama ili elektroničkoj nabavi. Države članice također se poziva da smanje administrativno opterećenje povezano s nabavom, osobito tako da zahtjevi za informacije ili kriteriji odabira ostanu razmjerni. U kontekstu ove Uredbe, zastupnici za nabavu koje imenuju države članice i pridružene zemlje trebali bi na najbolji način iskoristiti preporuke Komisije pri provedbi zajedničke nabave kako bi se MSP-ovima osigurao pravedan pristup nabavi koja se podupire.
- (30) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za Instrument za razdoblje od 27. listopada 2023. do 31. prosinca 2025., koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava ⁽⁹⁾, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- (31) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰⁾ i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 ⁽¹¹⁾, (Euratom, EZ) br. 2185/96 ⁽¹²⁾ i (EU) 2017/1939 ⁽¹³⁾ financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i ispitivanje nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ovlašten je provoditi istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijave,

⁽⁷⁾ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).

⁽⁸⁾ Preporuka Komisije (EU) 2018/624 od 20. travnja 2018. o pristupu poddobavljača i MSP-ova u sektoru obrane prekograničnim tržištima (SL L 102, 23.4.2018., str. 87.).

⁽⁹⁾ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28.

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

⁽¹¹⁾ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

⁽¹²⁾ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁽¹³⁾ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršenje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

- (32) Na temelju članka 85. stavka 1. Odluke Vijeća (EU) 2021/1764 ⁽¹⁵⁾ osobe i subjekti s poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama ili područjima prihvatljivi su za financiranje podložno pravilima i ciljevima Instrumenta i mogućih režima koji se primjenjuju na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili područje povezan.
- (33) Za potrebe ove Uredbe, obrambene proizvode trebalo bi tumačiti da znače proizvode obuhvaćene područjem primjene Direktive 2009/81/EZ, kako je utvrđeno u članku 2. te direktive, posebno kao vrste proizvoda uvrštene na popis oružja, streljiva i ratnog materijala utvrđen u Odluci Vijeća 255/58 od 15. travnja 1958. ⁽¹⁶⁾ Taj popis uključuje samo opremu koja je projektirana, razvijena i proizvedena za specifično vojnu namjenu. Međutim, popis je opće prirode i treba ga široko tumačiti u svjetlu dinamičnog karaktera tehnologije, politika javne nabave te vojnih zahtjeva koji dovode do razvoja novih vrsta opreme, primjerice na temelju Zajedničkog popisa robe vojne namjene Unije. Za potrebe ove Uredbe, obrambene proizvode također bi trebalo tumačiti tako da uključuju proizvode koji su, iako prvobitno namijenjeni civilnoj uporabi, kasnije prilagođeni vojnoj svrsi kako bi se koristili kao oružje, streljivo ili ratni materijal.
- (34) Na temelju članka 4. stavka 2. UEU-a nacionalna sigurnost ostaje isključiva odgovornost svake države članice. Države članice među sobom određuju aranžmane koji se primjenjuju na zaštitu klasificiranih podataka za potrebe zajedničke nabave, u skladu s nacionalnim zakonima i propisima.
- (35) Komisija štiti klasificirane podatke EU-a u skladu sa sigurnosnim propisima utvrđenima u Odluci Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ⁽¹⁷⁾. U skladu sa Sporazumom od 4. svibnja 2011. između država članica Europske unije, koje su se sastale u okviru Vijeća, o zaštiti klasificiranih podataka koji se razmjenjuju u interesu Europske unije ⁽¹⁸⁾ i Odlukom Vijeća 2013/488/EU ⁽¹⁹⁾ države članice osiguravaju istovrijednu razinu zaštite klasificiranih podataka EU-a kao i sigurnosni propisi Vijeća utvrđeni u Odluci 2013/488/EU.
- (36) Komisija bi trebala sastaviti izvješće o evaluaciji Instrumenta i podnijeti ga Europskom parlamentu i Vijeću najkasnije 31. prosinca 2026. U izvješću o evaluaciji trebalo bi provesti evaluaciju učinka i djelotvornosti djelovanja poduzetih u okviru Instrumenta, istodobno kritički razmišljajući unaprijed o načinima osiguravanja svih komponenti koje su potrebne u lancu opskrbe Unije u području obrane uz dužno poštovanje važnosti aranžmana za sigurnost opskrbe, i svih potrebnih komponenti za funkcioniranje EDTIB-a. Nadalje, u izvješću o evaluaciji trebalo bi utvrditi

⁽¹⁴⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

⁽¹⁵⁾ Odluka Vijeća (EU) 2021/1764 od 5. listopada 2021. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji, uključujući odnose između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane (Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland) (SL L 355, 7.10.2021., str. 6.).

⁽¹⁶⁾ Odluka o utvrđivanju popisa proizvoda (oružje, streljivo i ratni materijal) na koje se primjenjuju odredbe članka 223. stavka 1. točke (b) – sada članka 296. stavka 1. točke (b) Ugovora (dok. 255/58). Zapisnik od 15. travnja 1958.: dok. 368/58.

⁽¹⁷⁾ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

⁽¹⁸⁾ SL C 202, 8.7.2011., str. 13.

⁽¹⁹⁾ Odluka Vijeća 2013/488/EU od 23. rujna 2013. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 274, 15.10.2013., str. 1.).

nedostatke i kritične ovisnosti o nepridruženim trećim zemljama u pogledu sirovina, komponenti i proizvodnih kapaciteta, nadovezujući se na rad obavljen u kontekstu opservatorija za ključne tehnologije. Izvješće o evaluaciji trebalo bi poslužiti kao temelj za rad Komisije na tehnološkim planovima, uključujući mjere za uklanjanje tih nedostataka i kritičnih ovisnosti.

- (37) Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje diskrecijsko pravo država članica u pogledu njihove politike izvoza obrambenih proizvoda.
- (38) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti navedenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (39) Kako bi se omogućilo da provedba ove Uredbe započne što je prije moguće, ona bi trebala hitno stupiti na snagu,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja kratkoročan instrument za jačanje europske obrambene industrije putem zajedničke nabave („Instrument”), za razdoblje od 27. listopada 2023. do 31. prosinca 2025.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „zajednička nabava” znači nabava koju zajedno provode najmanje tri države članice;
2. „kontrola u odnosu na ugovaratelja ili podugovaratelja” znači sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja nad ugovarateljem ili podugovarateljem izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata;
3. „izvršna upravljačka struktura” znači tijelo pravnog subjekta koje je imenovano u skladu s nacionalnim pravom i, ako je to primjenjivo, koje je odgovorno glavnom izvršnom direktoru, a koje je ovlašteno za utvrđivanje strategije, ciljeva i općeg usmjerenja tog pravnog subjekta te koje nadzire i prati odlučivanje uprave;
4. „subjekt iz nepridružene treće zemlje” znači pravni subjekt koji ima poslovni nastan u nepridruženoj trećoj zemlji ili, ako ima poslovni nastan u Uniji ili u pridruženoj zemlji, pravni subjekt čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u nepridruženoj trećoj zemlji;
5. „zastupnik za nabavu” znači javni naručitelj kako je definiran u članku 2. stavku 1. točki 1. Direktive 2014/24/EU i članku 3. stavku 1. Direktive 2014/25/EU, s poslovnim nastanom u nekoj državi članici ili pridruženoj zemlji, Europska obrambena agencija ili međunarodna organizacija, koje su države članice i pridružene zemlje imenovale za provedbu zajedničke nabave u njihovo ime;

6. „obrambeni proizvodi” znači proizvodi obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2009/81/EZ, kako su utvrđeni u njenom članku 2., uključujući borbenu medicinsku opremu;
7. „klasificirani podaci” znači podaci ili materijali u bilo kojem obliku čijim bi se neovlaštenim otkrivanjem moglo u različitoj mjeri naštetiti interesima Unije ili interesima jedne ili više država članica te koji nose oznaku stupnja tajnosti EU-a ili odgovarajuću oznaku stupnja tajnosti, kako je utvrđeno u Sporazumu između država članica Europske unije, koje su se sastale u okviru Vijeća, o zaštiti klasificiranih podataka koji se razmjenjuju u interesu Europske unije ⁽²⁰⁾;
8. „osjetljivi podaci” znači neklasificirane informacije i podaci, koje se mora zaštititi od neovlaštenog pristupa ili otkrivanja zbog obveza utvrđenih u pravu Unije ili nacionalnom pravu, ako je primjenjivo, ili kako bi se zaštitila privatnost ili sigurnost fizičke ili pravne osobe.

Članak 3.

Ciljevi

1. Ciljevi Instrumenta su sljedeći:
 - (a) poticanje konkurentnosti i učinkovitosti europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB), uključujući MSP-ove i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, za otporniju i sigurniju Uniju, osobito suradnjom pri ubrzanju prilagodbe industrije strukturnim promjenama, uključujući stvaranjem i povećanjem proizvodnih kapaciteta i otvaranjem lanaca opskrbe za prekograničnu suradnju u cijeloj Uniji, čime bi se omogućilo da EDTIB pruži obrambene proizvode koji su potrebni državama članicama;
 - (b) poticanje suradnje u postupcima nabave u području obrane među uključenim državama članicama kako bi se doprinijelo solidarnosti, spriječilo učinke istiskivanja, povećalo učinkovitost javne potrošnje i smanjilo prekomjernu rascjepkanost, što u konačnici dovodi do povećanja standardizacije obrambenih sustava i veće interoperabilnosti među sposobnostima država članica, istodobno čuvajući konkurentnost i raznolikost proizvoda dostupnih državama članicama i u lancu opskrbe.
2. Ciljevi utvrđeni u stavku 1. ostvaruju se s naglaskom na jačanju i razvoju EDTIB-a u cijeloj Uniji kako bi mu se omogućilo da osobito zadovolji najhitnije i najkritičnije potrebe u pogledu obrambenih proizvoda, posebice potrebe koje su otkrivene ili su povećane u kontekstu odgovora na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, kao što je otprema obrambenih proizvoda u Ukrajinu, uzimajući u obzir ciljeve Strateškog kompasa za sigurnost i obranu i rad Stručne skupine za zajedničku nabavu u području obrane. To se može postići nadopunom zaliha koje su iscrpljene zbog prijenosa obrambenih proizvoda u Ukrajinu, među ostalim opremom dostupnom na tržištu, kao i zamjenom zastarjele opreme te jačanjem sposobnosti.

Članak 4.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Instrumenta za razdoblje od 27. listopada 2023. do 31. prosinca 2025. iznosi 300 milijuna EUR u tekućim cijenama.
2. Financijska omotnica iz stavka 1. može se upotrijebiti za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Instrumenta, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije koje uključuju korporativne informacijske sustave.

⁽²⁰⁾ SL C 202, 8.7.2011., str. 13.

3. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Instrument podložno uvjetima utvrđenima u relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²¹⁾. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe. Ta se sredstva upotrebljavaju u korist dotične države članice.

4. Proračunske obveze za aktivnosti koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na godišnje obroke tijekom nekoliko godina.

Članak 5.

Pridružene zemlje

Instrument je otvoren za sudjelovanje onih članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskoga gospodarskog prostora (pridružene zemlje), u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru.

Članak 6.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Instrument se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom.
2. Financiranje sredstvima Unije upotrebljava se za poticanje suradnje među državama članicama radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članku 3. Financijski doprinosi uspostavlja se uzimajući u obzir suradničku prirodu zajedničke nabave i potrebu za stvaranjem poticajnog učinka potrebnog za pokretanje suradnje.
3. Odstupajući od članka 193. Financijske uredbe, financijski doprinosi mogu, ako je to potrebno za provedbu djelovanja, obuhvaćati djelovanja započeta prije datuma zahtjeva za financijske doprinose za to djelovanje, pod uvjetom da ta djelovanja nisu započela prije 24. veljače 2022. i da nisu dovršena prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Retroaktivno prihvatljiva djelovanja moraju ispunjavati sve kriterije prihvatljivosti predviđene u člancima 8. i 9. ove Uredbe.
4. Bespovratna sredstva koja se provode u okviru izravnog upravljanja dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe.

Članak 7.

Uporaba financiranja koje nije povezano s troškovima

1. Bespovratna sredstva imaju oblik financiranja koje nije povezano s troškovima, na temelju članka 180. stavka 3. Financijske uredbe.
2. Razina doprinosa Unije pripisana svakom djelovanju može se utvrditi na temelju čimbenika kao što su:
 - (a) složenost zajedničke nabave, pri čemu udio procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi i iskustva stečenog u sličnim djelovanjima može služiti kao početna zamjenska vrijednost;
 - (b) značajke suradnje koje će vjerojatno potaknuti bolje rezultate u pogledu interoperabilnosti i dugoročne investicijske signale za industriju; ili

⁽²¹⁾ Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159.).

(c) broj uključenih država članica i pridruženih zemalja ili uključivanje dodatnih država članica ili pridruženih zemalja u postojeće suradnje.

3. Financijski doprinos Unije za svako djelovanje ne smije premašiti 15 % iznosa iz članka 4. stavka 1. i ograničen je na 15 % procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi po konzorciju država članica i pridruženih zemalja.

4. Odstupajući od stavka 3. ovog članka, financijski doprinos Unije za svako djelovanje može iznositi do 20 % iznosa iz članka 4. stavka 1. i ograničen je na 20 % procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi ako je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

(a) Ukrajina ili Moldova među primateljicama su dodatnih količina obrambenih proizvoda u nabavi, u skladu s člankom 9. stavkom 3.;

(b) najmanje 15 % procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi dodjeljuje se MSP-ovima ili poduzećima srednje tržišne kapitalizacije kao ugovarateljima ili podugovarateljima.

Članak 8.

Prihvatljiva djelovanja

1. Samo su djelovanja koja ispunjavaju sve sljedeće kriterije prihvatljiva za financiranje sredstvima Unije na temelju Instrumenta:

(a) djelovanja uključuju suradnju prihvatljivih subjekata iz članka 10. za zajedničku nabavu usmjerenu na najhitnije i najkritičnije potrebe za obrambenim proizvodima te koja provodi ciljeve utvrđene u članku 3.;

(b) djelovanja uključuju novu suradnju, uključujući unutar postojećeg okvira, ili proširenje postojeće suradnje na najmanje jednu novu državu članicu ili pridruženu zemlju;

(c) djelovanja koja provodi konzorcij od najmanje tri države članice;

(d) djelovanja ispunjavaju dodatne uvjete utvrđene u članku 9.

2. Sljedeća djelovanja nisu prihvatljiva za financiranje:

(a) djelovanja za zajedničku nabavu robe ili usluga zabranjenih primjenjivim međunarodnim pravom;

(b) djelovanja za zajedničku nabavu smrtonosnog autonomnog oružja bez mogućnosti značajne ljudske kontrole nad odlukama o odabiru i upotrebi u napadima na ljude.

Članak 9.

Dodatni uvjeti prihvatljivosti

1. Države članice i pridružene zemlje koje sudjeluju u zajedničkoj nabavi jednoglasno imenuju zastupnika za nabavu koji u njihovo ime djeluje u svrhe te zajedničke nabave. Zastupnik za nabavu provodi postupke nabave i u ime uključenih zemalja s ugovarateljima sklapa ugovore koji iz njih proizlaze. Zastupnik za nabavu može sudjelovati u djelovanju kao korisnik i može djelovati kao koordinator konzorcija te stoga može upravljati sredstvima iz Instrumenta i sredstvima uključenih država članica i pridruženih zemalja te ih kombinirati.

Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje pravila o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti utvrđena u Direktivi 2009/81/EZ.

2. Postupci nabave iz stavka 1. temelje se na sporazumu koji potpisuju uključene države članice i pridružene zemlje sa zastupnikom za nabavu u skladu s uvjetima utvrđenima u programu rada. Sporazumom se posebno utvrđuju praktični aranžmani kojima se uređuju zajednička nabava i postupak donošenja odluka o odabiru postupka, ocjeni ponuda i dodjeli ugovora.

3. Sporazumom iz stavka 2. zastupniku za nabavu može se odobriti nabava dodatnih količina dotičnog obrambenog proizvoda za Ukrajinu ili Moldovu. Takvo odobrenje jednoglasno odobravaju države članice koje sudjeluju u zajedničkoj nabavi.

Takvim dodatnim aranžmanima nabave ne dovodi se u pitanje primjenjivo pravo Unije te su u skladu s nacionalnim zakonima i propisima država članica o izvozu obrambenih proizvoda.

4. Postupci i ugovori u okviru zajedničke nabave uključuju zahtjeve u pogledu sudjelovanja za ugovaratelje i podugovaratelje uključene u zajedničku nabavu kako su utvrđeni u stavcima od 5. do 12.

5. Ugovaratelji i podugovaratelji uključeni u zajedničku nabavu moraju imati poslovni nastan i izvršne upravljačke strukture u Uniji ili u pridruženoj zemlji. Ne podliježu kontroli nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje ili, alternativno, podliježu provjeri u smislu Uredbe (EU) 2019/452 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²²⁾ i, prema potrebi, mjerama ublažavanja, uzimajući u obzir ciljeve utvrđene u članku 3. ove Uredbe.

6. Odstupajući od stavka 5. ovog članka, pravni subjekt koji ima poslovni nastan u Uniji ili pridruženoj zemlji kojeg kontrolira nepridružena treća zemlja ili subjekt iz nepridružene treće zemlje može sudjelovati u zajedničkoj nabavi ako pruži jamstva koja je provjerila država članica ili pridružena zemlja u kojoj ugovaratelj ili podugovaratelj uključen u zajedničku nabavu ima poslovni nastan. Jamstvima se osigurava da uključenost ugovaratelja ili podugovaratelja u zajedničku nabavu nije protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i država članica kako su utvrđeni u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike na temelju glave V. UEU-a ni ciljevima utvrđenima u članku 3. ove Uredbe.

7. Jamstva iz stavka 6. ovog članka mogu se temeljiti na standardiziranom predlošku koji osigurava Komisija, uz pomoć odbora iz članka 16., i dio su natječajnih specifikacija kako bi se osigurao usklađeni pristup u cijeloj Uniji. Jamstvima se, posebice, potkrepljuje to da su, za potrebe zajedničke nabave, uspostavljene mjere kako bi se osiguralo sljedeće:

- (a) kontrola nad ugovarateljem ili podugovarateljem uključenim u zajedničku nabavu ne provodi se na način kojim se onemogućuje ili ograničuje njegova sposobnost da ispuni narudžbu i ostvaruje rezultate; i
- (b) nepridruženoj trećoj zemlji ili subjektu iz nepridružene treće zemlje zapriječen je pristup klasificiranim podacima koji se odnose na zajedničku nabavu, a zaposlenici ili druge osobe uključene u zajedničku nabavu imaju nacionalno uvjerenje o sigurnosnoj provjeri koje je izdala država članica ili pridružena zemlja u skladu s nacionalnim zakonima i propisima.

8. Zastupnici za nabavu Komisiji dostavljaju obavijest o mjerama ublažavanja koje se primjenjuju u smislu Uredbe (EU) 2019/452 iz stavka 5. ovog članka ili jamstvima iz stavka 6. ovog članka. Dodatne informacije o primijenjenim mjerama ublažavanja ili jamstvima stavljaju se na raspolaganje Komisiji na zahtjev. Komisija obavještuje odbor iz članka 16. ove Uredbe o svakoj obavijesti dostavljenoj u skladu s ovim stavkom.

⁽²²⁾ Uredba (EU) 2019/452 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2019. o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Uniji (SL L 79 I, 21.3.2019., str. 1.).

9. Infrastruktura, postrojenja, imovina i sredstva ugovaratelja i podugovaratelja uključenih u zajedničku nabavu koji se upotrebljavaju za potrebe zajedničke nabave nalaze se na državnom području države članice ili pridružene zemlje. Ako ugovaratelji ili podugovaratelji uključeni u zajedničku nabavu nemaju lako dostupnih alternativa ili relevantne infrastrukture, postrojenja, imovine i sredstava u Uniji ili u pridruženoj zemlji, oni mogu upotrebljavati svoju infrastrukturu, postrojenja, imovinu i sredstva koji se nalaze ili drže izvan državnog područja država članica ili pridruženih zemalja, pod uvjetom da takva upotreba nije protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i država članica te da je u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 3.

10. Postupci i ugovori u okviru zajedničke nabave uključuju i zahtjev da obrambeni proizvod ne podliježe ograničenju od strane nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata, kojim se ograničava mogućnost države članice da se koristi tim obrambenim proizvodom.

11. Odstupajući od stavka 10. i s obzirom na geopolitičku situaciju i hitnu potrebu nabave obrambenih proizvoda uz potporu Instrumenta, zahtjev iz tog stavka ne primjenjuje se na hitne i kritične obrambene proizvode, pod uvjetom da su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

- (a) država članica ili pridružene zemlje koje sudjeluju u zajedničkoj nabavi obvezuju se proučiti izvedivost zamjene komponenata koje uzrokuju ograničenje, alternativnom komponentom, koja nema ograničenje, podrijetlom iz Unije;
- (b) nabavljeni obrambeni proizvodi bili su u upotrebi prije 24. veljače 2022. u oružanim snagama većine država članica koje sudjeluju u zajedničkoj nabavi.

12. Troškovi komponenti podrijetlom iz Unije ili pridruženih zemalja nisu niži od 65 % procijenjene vrijednosti konačnog proizvoda. Nijedna komponenta ne potječe iz nepridruženih trećih zemalja koje su u suprotnosti sa sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i država članica, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa.

13. Za potrebe ovog članka „podugovaratelji uključeni u zajedničku nabavu” znači svaki pravni subjekt koji pruža ključne ulazne resurse koji imaju jedinstvene značajke ključne za funkcioniranje proizvoda i kojem je dodijeljeno najmanje 15 % vrijednosti ugovora.

Članak 10.

Prihvatljivi subjekti

Pod uvjetom da ispunjavaju kriterije prihvatljivosti utvrđene člankom 197. Financijske uredbe, subjekti prihvatljivi za financiranje jesu:

- (a) javna tijela država članica;
- (b) javna tijela pridruženih zemalja;
- (c) zastupnici za nabavu.

Članak 11.

Kriteriji za dodjelu

1. Komisija evaluira prijedloge na temelju sljedećih kriterija za dodjelu bespovratnih sredstava:

- (a) broj država članica ili pridruženih zemalja koje sudjeluju u svakoj zajedničkoj nabavi;
- (b) procijenjena vrijednost zajedničke nabave;

- (c) dokazivanje doprinosa djelovanja jačanju konkurentnosti i prilagodbi, modernizaciji i razvoju EDTIB-a kako bi se omogućilo rješavanje, prije svega, najhitnijih i najkritičnijih potreba u pogledu obrambenih proizvoda, kako je navedeno u članku 3. stavku 2, među ostalim u pogledu rokova isporuke, dostupnosti i opskrbe;
- (d) dokazivanje doprinosa djelovanja obnovi zaliha, uključujući one koje su iscrpljene kao rezultat odgovora na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, zamjenu zastarjele opreme i jačanju kapaciteta kako je navedeno u članku 3. stavku 2.;
- (e) opseg doprinosa djelovanja jačanju suradnje među državama članicama ili pridruženim zemljama, posebno razmjernom podjelom tehničkih i financijskih rizika i prilika na temelju koncepta istinske suradnje, kao i interoperabilnosti proizvoda nabavljenog na temelju ove Uredbe;
- (f) doprinos djelovanja prevladavanju prepreka zajedničkoj nabavi;
- (g) opseg doprinosa djelovanja konkurentnosti i prilagodbi EDTIB-a strukturnim promjenama, uključujući tehnološke promjene, putem, među ostalim, predviđenog stvaranja ili povećanja proizvodnih kapaciteta, rezervacije proizvodnih kapaciteta i sigurnosti opskrbe;
- (h) sudjelovanje MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije;
- (i) stvaranje nove prekogranične suradnje između ugovaratelja i podugovaratelja u lancima opskrbe u cijeloj Uniji;
- (j) kvaliteta i učinkovitost planova za provedbu djelovanja.

2. U programu rada utvrđuju se dodatne pojedinosti o primjeni kriterija za dodjelu utvrđenih u stavku 1., uključujući sve pondere koje treba primijeniti. U programu rada ne utvrđuju se pojedinačni pragovi.

3. Komisija proslijeđuje izvješće o evaluaciji prijedloga iz poziva na podnošenje odboru iz članka 16. Komisija podnositeljima zahtjeva dostavlja detaljno izvješće o ishodu evaluacije njihova prijedloga.

Članak 12.

Program rada

1. Instrument se provodi putem višegodišnjeg programa rada na temelju članka 110. Financijske uredbe („program rada“).
2. Komisija putem provedbenog akta donosi program rada. Provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 16. stavka 3.
3. U programu rada utvrđuju se:
 - (a) minimalna financijska veličina zajedničke nabave;
 - (b) okviran iznos financijske potpore za djelovanja koja provodi minimalni broj država članica kako se zahtjeva člankom 8. stavkom 1. točkom (c);
 - (c) poticaji za nabavu veće vrijednosti i uključivanje dodatnih država članica ili pridruženih zemalja u postojeću suradnju;
 - (d) ukupan iznos doprinosa Unije za svaki prioritet financiranja;

- (e) opis djelovanja koja uključuju suradnju u području zajedničke nabave;
- (f) procijenjena vrijednost zajedničke nabave;
- (g) postupak evaluacije i odabira prijedloga;
- (h) opis ključnih etapa, koje treba koncipirati tako da označavaju znatan napredak u provedbi djelovanja, rezultati koje treba ostvariti te povezani iznosi koji se isplaćuju;
- (i) aranžmani za provjeru ključnih etapa navedenih u točki (h), ispunjavanja uvjeta i ostvarenja rezultata; i
- (j) metode za utvrđivanje i, ako je primjenjivo, prilagodbu iznosa financiranja.

4. U programu rada utvrđuju se prioriteti financiranja u skladu s potrebama iz članka 3. stavka 2. Tim prioritetima financiranja nastoji se osigurati dostupnost dostatnih količina najhitnijih i najkritičnijih obrambenih proizvoda kako bi se popunili najhitniji nedostaci sposobnosti, kako je navedeno u odjeljku 4. zajedničke komunikacije o analizi nedostatnih ulaganja u obranu i o daljnjim koracima.

Članak 13.

Primjena pravila o klasificiranim podacima i osjetljivim podacima

1. U okviru područja primjene ove Uredbe:
 - (a) države članice i pridružene zemlje koje sudjeluju u zajedničkoj nabavi među sobom određuju mehanizme koji se primjenjuju na zaštitu klasificiranih podataka za potrebe te zajedničke nabave, u skladu s nacionalnim zakonima i propisima;
 - (b) svaka država članica osigurava da nudi razinu zaštite klasificiranih podataka EU-a jednakovrijednu onoj koja je predviđena sigurnosnim propisima Vijeća utvrđenima u Odluci 2013/488/EU;
 - (c) Komisija štiti klasificirane podatke EU-a primljene u vezi s Instrumentom u skladu sa sigurnosnim propisima utvrđenima u Odluci (EU, Euratom) 2015/444.
2. Komisija uspostavlja sigurni sustav razmjene kako bi se olakšala razmjena klasificiranih podataka i osjetljivih podataka između Komisije i država članica i pridruženih zemalja te, prema potrebi, s podnositeljima zahtjeva i primateljima. Tim sustavom u obzir se uzimaju nacionalni sigurnosni propisi država članica.

Članak 14.

Praćenje i izvješćivanje

1. Komisija prati provedbu Instrumenta i redovito izvješćuje Europski parlament i Vijeće o postignutom napretku. U tu svrhu Komisija uspostavlja potrebne mehanizme praćenja.
2. Komisija do 31. prosinca 2026. sastavlja izvješće kojim evaluira učinak i djelotvornost djelovanja provedenih u okviru Instrumenta („izvješće o evaluaciji”) i podnosi ga Europskom parlamentu i Vijeću.
3. Izvješće o evaluaciji temelji se na savjetovanjima s državama članicama i ključnim dionicima i ocjenjuje napredak ostvaren u postizanju ciljeva utvrđenih u članku 3. Izvješće o evaluaciji evaluira potencijalna uska grla u funkcioniranju Instrumenta te, posebice, doprinos Instrumenta:
 - (a) suradnji među državama članicama i pridruženim zemljama, uključujući stvaranje nove prekogranične suradnje;

- (b) sudjelovanju MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije u djelovanjima;
- (c) stvaranju nove prekogranične suradnje između ugovaratelja i podugovaratelja u lancima opskrbe u cijeloj Uniji;
- (d) jačanju konkurentnosti EDTIB-a, te prilagodbi, modernizaciji i razvoju kako bi se omogućilo rješavanje, posebice, najhitnijih i najkritičnijih potreba u pogledu obrambenih proizvoda;
- (e) ukupna vrijednost ugovora o zajedničkoj nabavi najhitnijih i najkritičnijih obrambenih proizvoda koji se podupiru iz Instrumenta.

4. Na temelju dostupnih doprinosa zastupnika za nabavu, kao što su studije izvedivosti iz članka 9. stavka 11. točke (a) i, prema potrebi, rada obavljenog u kontekstu opservatorija za ključne tehnologije, u izvješću o evaluaciji utvrđuju se nedostaci i kritične ovisnosti o nepridruženim trećim zemljama u pogledu proizvoda koji se nabavljaju uz financijsku potporu Instrumenta. Izvješće o evaluaciji služi kao osnova za rad Komisije na tehnološkim planovima, uključujući mjere ublažavanja predviđene za uklanjanje tih nedostataka i kritičnih ovisnosti. Komisija razmatra predlaganje mjera za ublažavanje nedostataka i kritičnih ovisnosti o nepridruženim trećim zemljama u kontekstu Europskog fonda za obranu, prema potrebi, pri čemu unaprijed kritički razmišlja o načinima osiguravanja svih komponenata potrebnih u lancu opskrbe EDTIB-a.

5. Svim zahtjevima za izvješćivanje za države članice ne dovode se u pitanje nacionalni zakoni i propisi, kao ni članak 346. UFEU-a.

Članak 15.

Informiranje, komunikacija i promidžba

1. Ne dovodeći u pitanje primjenjivo pravo Unije ili nacionalne zakone i propise za zaštitu klasificiranih podataka i osjetljivih podataka, primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.
2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja koja se odnose na Instrument, na djelovanja poduzeta na temelju Instrumenta i na postignute rezultate.
3. Financijska sredstva dodijeljena Instrumentu doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se ti prioriteti odnose na ciljeve utvrđene u članku 3.

Članak 16.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Europsku obrambenu agenciju poziva se da odboru izloži svoja mišljenja i pruži stručno znanje u svojstvu promatrača. Europsku službu za vanjsko djelovanje također se poziva da pomogne odboru.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Ako odbor ne dostavi mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

*Članak 17.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 18. listopada 2023.

Za Europski parlament
Predsjednica
R. METSOLA

Za Vijeće
Predsjednik
J. M. ALBARES BUENO
